

SLOVENSKA ZDRAVA PAMET

URŠKA MAKOVEC

Več novic minulega tedna me je spravilo k razmišljanju o tem, da je zdrava pamet v Sloveniji očitno že zdavnaj šla k vragu. Ni stika s stvarnostjo, ni globlje uvida, namesto o bistvu problema, razpravljamo o obrbnostih. Ne gre za »biti modrec« in vse vedeti, a kam se je izgubil tisti naravni občutek za trezno presojo? Danost, da vidimo reči, kakršne so, in ne nekih navideznih problemov ali navideznih »neproblemov«? Pa naj si bo to v preprostih vsakdanjostih, na političnem parketu ali v moralnih dilemah?

Kako to, da je na primer preprosto provokatorsko novinarsko vprašanje lahko iz vodstva kliničnega centra v Ljubljani izvleklo tak »spodrsrljaj« in veliko pravno neumnost? Ali ne živimo v demokraciji in verski svobodi? Očitno se nam še sanja ne, kaj to pomeni. In kako da nam niti brezštevila pravna mnenja in sodbe o tem, da splav pač ni človekova pravica, niso dovolj, ko nam je želja po preživetju položena že v samo naravo? Zdi se, da smo pravo, ki naj bi urejalo odnose v našem zapletenem svetu, uporabili za njihovo formaliziranje, ki pa ni odraz stvarnosti, torej ne pomaga pri urejanju odnosov, ampak jih zapleta. Kot v Kristusovem času, ko so imeli neštete zakone, ki jih je Jezus nadomestil z enim samim ...

Da o zmedu na politični desnici ne govorim. Vodstvo stranke, katere člani so gotovo med najbolj jasno opredeljenimi v našem narodu, tava v popolni megli. Ne morem niti reči, da dela politične napake, ampak so te napake postale že kar pravilo. Brezciljnost torej.

Ob tem me vedno znova preseneča, kako – čisto nasprotno kot v Sloveniji – jasni in daljnovidni so pogledi naših rojakov v (politični) emigraciji. Lahko je govora o ekonomiji, politiki ali veri in lahko o tem govorijo popolni nestrokovnjaki, a z zdravo pametjo trezno presodijo vsako osebo ali dogajanje. »Imajo nos«. Takoj »zavohajo«, če kaj »smrdi«. Na videz zapleteni dogodki se osredotočijo na bistven problem, s tem pa se kmalu nakaže tudi rešitev. Tako se v javnih občilih v Sloveniji morda na dolgo razpreda o nekem »problemu«, njim pa je jasno, da je bistvo čisto drugje. Zveni nekoliko magično, a ob njih človek čuti, da imajo prav, tudi ko še ne ve čisto, zakaj se z njimi strinja. Argumentacija in razvoj dogodkov pokazeta, da so dejansko tudi imeli prav. Beseda teh ljudi pač »stoji«, postavljena na nekaj zelo trdnega. Bežni obiskovalec morda niti ne ugotovi, kaj to je. Samo čudi se nad urejenostjo njihovega življenja.

Pristni so! Trdno vpeti v realnost, zvesti temu, kar so prejeli od svojih prednikov, in pogumno zazrti v prihodnost. Svojo jasnost črpajo iz Absolutnega, kar se odraža v vseh porah njihovega življenja.

Razlika med nami in njimi je seveda jasna: Naša režimska poškodovanost, če že ne preobrazba, oziroma njihovo življenje v svobodi. Oškodovani smo za tisto najbolj osnovno – za človeško pristnost v najširšem pomenu besede.

A taki ljudje so za slovensko meglo nevarni. V jasnini se namreč mnogo reči bolje vidi. Zato jih v Sloveniji raje ne vidimo. Če že moramo imeti ministra za »tujce« (kot je naše izseljence poimenoval trenutni minister), gospa Alenka poskrbi, da za to mesto izbere čim bolj ignorantske ljudi. Ko se enkrat na leto (!) predstavniki zamejcev in izseljencev zberejo na seji s predsednico vlade, mora ta po nekaj minutah zaradi »neodločljivih obveznosti« odti. Zdaj pa bo še ustavno sodišče odločalo o tem, ali bodo – slovenski državljani! – na prihodnjih volitvah sploh smeli glasovati. (Koalicija je predlagala, da ustavno sodišče zadrži izvrševanje spornega člena, dokler o zahtevi ne odloči.) Popolnoma se strinjam, da je sistem volitev za državljane iz tujine zelo pomanjkljiv, a pri tej zahtevi koalicije pač ne gre za dober namen ...

Tako se zdi, da še tisto, kar bi nas lahko rešilo režimske poškodovanosti in nam prineslo treznost, žagamo iz slovenskega naroda – podmladek (tajimo nerocene otroke in spodbujamo splav), slovenske mučence (zapiramo arhive, da o njih slučajno ne bi česa izvedeli in se dokopali do resnice) in zdravo jedro, ki je v politični emigraciji.

In vendar ... Tudi če si prizadevamo, jih, hvala Bogu, nikoli zares ne bomo mogli odžagati. Po duhovni moči jim namreč ne sežemo niti do kolen.

(Časnik.si)

Pripis avtorice: Naj pojasnim, da sem pisala o prvi generaciji politične emigracije v Argentini. V naslednjih generacijah vernost namreč že bistveno upada. Če bomo želeli ohraniti duhovno moč prednikov in vitalnost skupnosti, bomo morali ustrezni verski vzgoji mladih in njihovih staršev nameniti veliko več pozornosti.

Spremembe na Uradu

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc je 17. marca na novinarski konferenci ob prvi obletnici vlade predstavil dosežke Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) v preteklem letu in prioritete za

delo v letošnjem letu. Kot ključno je navedel ustanovitve predstavniškega telesa slovenske manjšine v Italiji in Avstriji ter spremembo sistema financiranja.

V lanskem letu je USZS izvedel dva javna razpisa za sofinanciranje organizacij v zamejstvu in po svetu. Sestala se je mešana komisija za spremljanje sporazuma med Madžarsko in Slovenijo na manjšinskem področju, organizirano je bilo 3. srečanje Dobrodošli doma, pripravili so dve regionalni poslovni konferenci mednarodnega sodelovanja lokalnega podjetništva ter odprli podjetniški inkubator za mlade v Italiji, objavili poslovni imenik in izvedli nagradni natečaj za raziskovalna dela.

V letu 2014 bodo v ospredju razvijanje in ohranjanje slovenske identitete na področju jezika, kulture, šolstva in znanosti, zagotovitev sofinanciranja dejavnosti društev in organizacij Slovencev v zamejstvu in po svetu ter zagotavljanje nujnih interventnih sredstev za njihovo delovanje.

Pomembni usmeritvi USZS bosta tudi sistem financiranja slovenske manjšine v Italiji ter oblikovanje skupnih predstavniških teles Slovencev tako v Italiji kot v Avstriji.

Prioriteta urada po Žmavčevih besedah ostaja delo z mladimi, »brez katerih ni prihodnosti slovenstva ne v zamejstvu in ne v izseljenstvu, se pa na uradu zavedajo, da bo potrebno tej generaciji

ponuditi nove vsebine.

Urad si bo prizadeval za redno komunikacijo s Slovenci v zamejstvu in po svetu, za večje sodelovanje med gospodarstvom in znanostjo, spodbujati namerava tudi povezovanje lokalnega podjetništva s slovenskimi podjetniki zunaj meja Slovenije. Pozornost bo namenil tudi večji promociji med slovenskimi znanstvenimi, raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami v skupnem kulturnem in gospodarskem prostoru.

Minister je ob tem še opozoril, da sedaj prihaja do menjave generacij oziroma izrazito manjšanje članov aktivnega dela prve generacije, hkrati pa nastajajo nova društva, predvsem na območju nekdanje Jugoslavije. Pri Slovencih po svetu tudi upada aktivno znanje slovenskega jezika, hkrati pa se povečuje zanimanje za učenje slovenskega jezika, a primanjkuje usposobljenih učiteljev. Posebno pozornost bo urad namenil tudi sodobni migraciji v razvite države.

Kot je še dejal Žmavc, imajo odgovornost za manjšinsko problematiko tudi druge ustanove v Sloveniji, urad pa namerava pri tem odigrati vlogo koordinatorja in usmerjevalca teh dejavnosti.

Kot je dejal minister, bo financiranje slovenskih organizacij v zamejstvu in po svetu poslej selektivnejše in bo usmerjeno na rezultate. Pri razpisih bo večji poudarek na projektih, ki bodo vsebinsko bogati in ne bodo temeljili na starih vzorcih. Spremenjen sistem financiranja naj bi veljal že v letošnjih razpisnih postopkih, ki naj bi bili predvidoma zaključeni v mesecu oktobru.

V zvezi s skupnim predstavniškim telesom je minister še pojasnil, da so predstavniška telesa pravzaprav povezovalni element tako naših organizacij v zamejstvu kot matične domovine. Urad želi predvsem povezovati in usklajevati interese zamejcev in izseljencev ter možnosti in odgovornosti, ki jih ima urad v domovini.

Bomo še volili po pošti?

Kot je v četrtek, 20. marca, poročala Slovenska tiskovna agencija (STA), je skupina 35 poslank in poslancev koalicijskih PS, SD, DL in DeSUS ta dan na ustavno sodišče vložila zahtevo za oceno ustavnosti 82. člena zakona o volitvah v DZ. Ocenjujejo namreč, da je zakonska ureditev glasovanja po pošti za volivce s stalnim prebivališčem v tujini protiustavna. Ustavnemu sodišču predlagajo, da zahtevo obravnava prednostno.

Po oceni skupine poslancev s prvopodpisano Ljubico Jelušič (SD) je protiustavno, da morajo državni organi volivcem s stalnim prebivališčem v tujini poslati volilno gradivo brez preverjanja obstoja volilne pravice in naslova stalnega prebivališča. S tem je po njihovem mnenju ogrožena preglednost volitev in enakost volilne pravice drugih volivcev ter enakost volivcev pred zakonom.

Zakonodajalec je po njihovem mnenju kršil ustavo tudi s tem, ko ni omogočil niti osnovnih ukrepov preverjanja, ali je volivec osebno glasoval po pošti v tujini. Kot opozarjajo pobudniki, brez poštenih in preglednih volilnih postopkov ni mogoče govoriti o demokratični in pravni državi ter o enakosti volivcev pred zakonom.

Za podpisnike zahteve za oceno ustavnosti je tako sporno, da je način volitev po pošti za slovenske državljane, ki imajo stalno prebivališče v tujini, drugače urejen kot način volitev za tiste slovenske državljane, ki v tujini prebivajo začasno, in tiste, ki imajo stalno prebivališče v Sloveniji.

Volivcem s stalnim prebivališčem v tujini se namreč po uradni dolžnosti in brez zahteve pošlje glasovnica, volilna karta in preostalo gradivo in lahko do dneva izvedbe volitev izbirajo, kateri način glasovanja bodo uresničili. Ostali volivci pa morajo za uveljavitev možnosti glasovanja po pošti pred pristojnim volilnim organom pravo-

časno vložiti obvestilo za tak način glasovanja.

Podpisniki zahteve opozarjajo, da čeprav se z glasovanjem po pošti povečuje politična legitimnost volitev in večja participacija volivcev v volilnem procesu, zakonodajalec v želji po zagotovitvi čim širše politične participacije ne sme prekomerno okrniti načela enakosti volilne pravice. Glasovanje po pošti v tujini pa mora biti urejeno tako, da se kategoriji volivcev ne daje neupravičene prednosti pred drugimi volivci oziroma kategorijami volivcev.

Kot navajajo, je nesporno tudi, da pri glasovanju po pošti volilni organi ne morejo zagotoviti enake stopnje varnosti, preglednosti in poštenosti volilnega postopka, kot se zagotavlja pri glasovanju pred volilnimi odbori, bodisi na DKP ali v Sloveniji. Problem pošiljanja glasovnic v tujino po uradni dolžnosti je tudi v tem, da so možnosti zlorab volilnega postopka večje kot pri pošiljanju glasovnic v tujino na podlagi predhodnega obvestila volivca.

Zakon določa, da se glasovnica upošteva, če je kuverti z glasovnico priložena lastnoročno podpisana volilna karta. A to po njihovem ne zadošča, saj pristojni organ nima nikakršne možnosti preveriti, ali so ti volivci dejansko tudi osebno glasovali. V primeru dvoma namreč ne more primerjati identičnosti podpisov volivca na volilni karti in na zahtevi, ker ta ni potrebna.

Med drugim navajajo, da dosedanje izkušnje kažejo, da je precej podatkov v volilni evidenci - volilnem imeniku, kjer so vpisani volivci s stalnim prebivališčem v tujini - pomanjkljivih oz. netočnih, kar dokazuje število vrnjenih pošiljk volilnega gradiva, ki niso dosegle naslovnika.

Podpisniki zahteve ustavnemu sodišču predlagajo, da do končne odločitve zadrži izvrševanje izpodbijane določbe.

Odprti arhivi

Do izteka roka je na upravnih enotah in krajevnih uradih ter elektronsko svoj podpis proti zapiranju arhivov Udbe prispevalo 46.712 državljanov. Predlagatelji so tako uspešno zbrali več kot 40 tisoč podpisov, kot veleva zakon o referendumu in ljudski iniciativi. Prvopodpisana pod referendumsko zahtevo poslanka SDS Eva Irgl ter raziskovalca in publicista mag. Igor Omerza in Roman Leljak so poudarili, da so odprti arhivski dokumenti pomembni pri odkrivanju zgodovinske resnice.

Predsednica Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti Eva Irgl je po uspešno zbranih podpisih proti zapiranju arhivov Udbe pojasnila dilemo, ki se pojavlja v javnosti, in sicer, da gre pri vprašanju arhivov za ideološko temo. »Vprašanje zgodovinske resnice, nedotakljivosti človeškega življenja, človekovega dostojanstva in vprašanje pravice do vedenja, nikoli ne more

biti ideološko vprašanje, še manj pa strankarsko vprašanje. To so vprašanja, ki morajo presegati politična nasprotja, saj so vsem nam skupna in nas ločujejo od barbarstva.«

Irglova je pojasnila, da obstajajo zakonske možnosti, da se referendum izvede hkrati z volitvami Evropski parlament in ob tem izrazila upanje, da bo predsednik državnega zbora storil vse potrebno, da se glasovanje izvede hkrati, s čimer se izognemo morebitnim dodatnim stroškom. Ugiba se tudi o možnosti, da bi bila glede omenjenega zakona vložena presoja za oceno ustavnosti.

»Če bodo koalicijski poslanci izbrali to možnost, potem ne bomo mogli ujeti roka z evropskimi volitvami in v tem primeru bi lahko govorili o namernem, načrtnem in politikantskem zavlačevanju, saj tudi poslanci koalicije vedo, da ustavno sodišče ne bo odločilo nič drugače kot v prvem primeru, ko smo imeli

referendum o arhivskem gradivu, torej, da je pravica ljudi do odločanja na referendumu najvišja ustavna pravica. To pa pomeni tudi, da bo koalicija v takem primeru morala prevzeti odgovornost za dodatne stroške, ki bi ob tem nastali.«

Tudi raziskovalca in publicista Igor Omerza in Roman Leljak sta zaradi narave svojega dela zadovoljna s potekom zbiranja podpisov za referendum. Povedala sta, da želijo tudi ljudje na terenu končno izvedeti resnico o polpretekli zgodovini. »Ne želijo, da zakoni, ki se zdaj sprejemajo še naprej ščitijo žive politike, ki so dnevno prisotni v politiki, v gospodarstvu. Želijo živeti s pravo resnico in odprti dokumenti pomenijo prav to.«

Zbrane podpise bodo v tem tednu vložili v državni zbor. Nato bo na potezi predsednik DZ Janko Veber, ki bo moral ugotoviti, ali je referendumsko vprašanje ustrezno in ali je število podpisov v resnici zadostno.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Neke vrste podoba sedanje Argentine je položaj v učnem sistemu. Ko se začneja že četrti teden šolskega obdobja, ima še vedno pol države različne težave. V mnogih okrožjih se pouk sploh še ni začel, med njimi v provinci Buenos Aires.

Umivanje rok. Tri milijone otrok v tej provinci še ni prestopilo šolskih vrat. Konflikt med sindikatom in vlado guvernerja Sciolija se je tako nerodno zadržal. Tukaj bi morala poseči zvezna vlada in napraviti red. A ne predsednica ne minister za šolstvo doslej nista rekla niti besedice. Guvernerja sta prepustila lastni usodi, ko nista podpihovala kirchnerizmu prijaznega sindikata. Ob razvoju dogodkov je postalo jasno, da je poleg vprašanja plač v ozadju tudi političen zaplet. Scioli je po dekretu enostransko zvišal plače za 30,9 % in zaključil pogajanja. A to ni čisto tako. Ta povišica je le za najnižje plače. Čim višje gremo v plačilni lestvici, tem manjše so povišice. To je sindikalni pogled. In politični? V iskanju sprejemljive prihodnosti je v načrtih zvezne vlade važen namen, da Sciolija onemogočijo za predsedniško kandidato. Po drugi strani pa si najmočnejši učiteljski sindikat (Suteba) ne upa popustiti v svojih zahtevah. Njegov vodja (Baradel) je bil na zadnjih volitvah poražen v nekaterih ključnih okrajih, kot je La Matanza. Pokazati mora torej odločno držo. Tako je prišlo do manifestacij, ki se bodo še nadaljevale, dokler ne pride do rešitve. Sindikat ni ubogal niti sodnega odloka, ki je zapovedal, naj učitelji začnejo pouk, guvernerju pa, naj nadaljuje s pogajanja. Zakaj vlade problem šolstva ne skrbi? Ker je v Scioliju našla krivca. In dokler je kriv nekdo drug (guverner, mediji, korporacije, banke, podjetniki, ...) je problemi ne skrbi.

Živalska farma. Guvernerjem pa ni vseeno, kako se stvari razvijajo. Zaskrbljeno gledajo, da ugled vlade nenehno pada in da ankete napovedujejo slabe izide na prihodnjih volitvah. Res manjka še poldrugo leto do primarnih volitev, a skrb raste dan za dnem. Velika večina izraža zvestobo gospe in kirchnerizmu, a v duši jih skrbi. Nihče se noče potopiti z vladno ladjo. In če bi bilo treba za ceno zmage v domačem okrožju zamenjati konja, so pripravljeni to storiti, čeprav javno prisegajo na črko K. Tiho se med njimi plečejo vezi. Izmenjavajo menja in iščejo poti, kako bi v pravem

trenutku izvedli pravo potezo. Zato so se pretekli četrtek zbrali v Buenos Airesu, da se pogovorijo o prihodnosti; tudi o raznih kandidaturah. Srečanja se je udeležil celo cordobski De la Sota, ki je popolnoma skregan z vlado. Pa sta se nenadoma pojavila dva nepričakovana gosta: šef kabineta Capitanich in pravni sekretar vlade Zanini. Capitanich da prihaja v imenu province Chaco, saj je njen guverner »na dopustu«. Zanini pa »kar tako«. Jasno je, da sta prišla v imenu gospe predsednice, da udomačita guvernerje, ki grozijo z odpadom. Jasno je, da je z njunim prihodom srečanje izhlapelo in upanje utonilo. Eden izmed političnih opazovalcev je sijajno ocenil Zaninijevo prisotnost: da je »politikomisar« kirchnerizma v četi peronističnih guvernerjev. Vlada stranke nikoli ni prenesla. Izkoristila je peronizem v lastne volilne namene in bo s tem nadaljevala, dokler ji bo služil. Peronizem pa se nahaja na razpotju: se še naprej pokori ukazom gospe, ali se (spričo nevarnosti poraza) odloči za samostojno pot. Gotovo guvernerji težijo po tej drugi varianti. Vprašanje je le, kdaj bo nastopil ugoden trenutek. Župani imajo v tem pogledu lažje stanje. Zato so tako množično (in se še vedno, nenehno) prišli na stran bivšega župana mesta Tigre. Massa je najbolje zaigral na strune lastne poti.

Težav ni konca. Naši bralci živijo tukaj in danes. Vsak dan vidijo, da inflacija ni ukročena. Vzporedno pa upada gospodarska dejavnost: industrijska proizvodnja je februarja ponovno padla in nevzdržno pada zadnjih sedem mesecev. Pada tudi izvoz (kljub grobi devalvaciji), zunanji trgovski presežek se je v enem letu skrčil za kar 92 %. Bistveno je za to kriv uvoz goriv. Dokler ne bo rešeno energetska vprašanje, tudi zunanjetrgovska bilanca ne bo v redu. Da reši notranji deficit, vlada napoveduje odpravo subvencij javnim storitvam. Računajo, da bodo polovici prebivalstva na področju Velikega Buenos Airesa ukinili podpore in grobo podražili plin, elektriko in vodo. Sindikalna fronta se medtem tudi zapleta. Vlada je že obupala nad namenom, da bi povišice plač obdržala pod 25 %. Kovinski sindikat je bil že na tem, da podpiše za 27 %. Pa so se baze uprle. Vse čaka, kam se bo končno usmerila vladna gospodarska politika. Uporni pa napovedujejo splošno stavko.

Kdo lahko prepove molitev?

Vodstvo Univerzitetnega kliničnega centra (UKC) Ljubljana je prepovedalo sodelovanje Zavoda ŽIV!M pri že ustaljeni maši za nerojene v kapeli kliničnega centra. Pred meseci so župniku kapele prepovedali, da bi imel mašo za nerojene v avli, v sredo, 19. marca, pa so šli še korak dlje in prepovedali namen maše – torej, da maša na materinski dan (v Sloveniji) ne sme biti posvečena nerojenim otrokom in njihovim staršem. Povejmo ob tem, da je Zavod Živim nevladna organizacija, ustanovljena novembra 2011, ki nudi svetovanje in pomoč staršem in nosečnicam v stiski.

»Vera je stvar srca, zato ni vezana na prostor! Na to, za kaj bomo molili in prosili pri tej redni maši, pač ne more vplivati nihče,« je zapisal bolniški župnik p. Toni Brinjavc. »Že vrsto let je v UKC, ob materinskem dnevu (25. 3.) bogoslužje za nerojene, mrtvorojene in zgodaj umrle otroke ter njihove starše. To bogoslužje se je porodilo ob številnih starših, ki so izgubili svojega otroka, našli tolažbo in oporo v bolniškem duhovniku in zavetje v bolniški kapeli. Tudi zato so se radi vračali na ta kraj, ki jim je v času smrti in žalovanja veliko pomenil. Ta bogoslužja so potekala v avli oziroma v razstaviščnem prostoru, ker je bilo prisotnih veliko ljudi. Torej gre za stvar, ki je bila v UKC že ustaljena,« je še dodal.

Direktorica Zavoda Živim Katarina Nzobandora je ob tem podala izjavo, ki jo povzemamo za boljše razumevanje položaja:

Morda me je najbolj zmotilo namigovanje novinark Nine Krajčnovič iz Dela, ki je zapisala: »... župnik kapele pa da jim je navedel, da je bila to samostojna odločitev zavoda Živim.« Župnik kapele je vodstvu UKC-ja jasno povedal, da je Zavod ŽIV!M on sam povabil k sodelovanju, skupaj smo načrtovali podrobnosti bogoslužja.

Vodstvo UKC-ja pravi, »da je ta prostor namenjen 'verski oskrbi zgolj in le bolnikov v UKC Ljubljana in njihovim svojcem'. Ob tem se sprašujemo, ali lahko UKC z gotovostjo trdi, da v torek, 25. 3. 2014, v bolnišnici ne bo niti ene mame, niti enega para, ki bi trpel zaradi izgube otroka zaradi spontanega splava, smrti otroka ali zaradi posledic umetne prekinitve nosečnosti.

Človek ni le fizično bitje, ampak tudi duševno in duhovno. Zdravljenje notranjih ran je vsaj toliko pomembno (če ne bolj) kot zdravljenje fizičnih.

Sama vem, koliko mi je pred leti, po smrti sina Žana, pomenila prav ta maša, kako zdravilno in osvobajajoče je bilo slišati pričevanje para, ki je doživljal enako stisko, a sta uspela izgubo skupaj prebroditi – koliko upanja sta mi dala!

Dnevno se srečujem z mamami, s pari, ki doživljajo stisko, občutke sramu, krivde, strahu, samomorilnost, depresijo, nočne more itd. zaradi odločitve za t.i. pravico do splava. V Zavodu ŽIV!M te osebe sprejememo s spoštovanjem in sočutjem in jim poskušamo pomagati, da bi se teh občutkov osvobodili, da bi lahko ponovno zaživel svoje življenje v polnosti. Eden izmed korakov, vsaj za tiste, ki so verni, je tudi priznanje njihove bolečine pri bogoslužju in razumevanje – sploh v tistih prostorih, kjer se je njihova trnjeva pot začela.

Prav tako v Zavodu ŽIV!M stojimo ob strani staršem, ki se srečujejo z nenačrtovano nosečnostjo, morda celo

neželeno. Svetujemo jim, jih informiramo in jih sprejemamo, ne glede na njihovo odločitev, pa naj bo ta za življenje ali za prekinitve nosečnosti. Tistim, ki se odločijo za otroka, potem pomagamo s pogovori, oporo, pa tudi z materialnimi sredstvi in to toliko časa, dokler se sami ne uspejo finančno postaviti na noge (lahko je to še leto ali dve po rojstvu). Nudimo jim tudi varstvo za otroka, druženje z drugimi mamicami itd., saj jim želimo zagotoviti celostno spremljanje in pomoč.

Tradicionalne maše za nerojene otroke in njihove starše v UKC torej ne bo. Sprašujem pa se, ali bo ta odločitev prinesla kaj pozitivnega za starše, ki so že izgubili otroka in za druge, ki bi se te maše udeležili v podporo staršem, da bi jim izkazali sočutje in dobroto.

Lepote starih mestnih jeder v Bruslju

V Evropskem parlamentu v Bruslju je na ogled znamenitosti zgodovinskih mest Slovenije. Razstavo so na povabilo slovenske poslanke v evropskem parlamentu Tanje Fajon pripravile članice Združenja zgodovinskih mest Slovenije.

Razstava Mesta kulture je na ogled od 24. do 28. marca, nato pa se bo preselila v Slovenijo, v mestne članice Združenja zgodovinskih mest Slovenije.

Namen razstave je predstaviti lepoto zgodovinskih mest Slovenije, predvsem pa značilnosti in umetniški pomen njihovih mestnih jeder. Opozoriti želijo, da so stara mestna jedra umetnostni zaklad in turistična privlačnost, zaradi svoje starosti tudi romantična, kulturna, prijazna, skrivnostna, pravljica, pa tudi še vedno neraziskana, so zapisali ob razstavi. Kljub starosti pa tudi mlada – zaradi številnih dogodkov, raznovrstnih kulturnih prireditvev, malih trgovin in mestnih kavarn, domačih gostiln in vsakodnevnega življenja, ki v njih in z njimi raste.

Združenje zgodovinskih mest Slovenije povezuje najstarejša slovenska mesta, ki imajo stara mestna jedra zaščitenega za kulturni spomenik – Idrjio, Koper, Kostanjevico na Krki, Kranj, Novo mesto, Piran, Ptuj, Radovljico, Slovenske Konjice, Škofjo Loko, Tržič, Žužemberk – ter družbe in organizacije, ki sodelujejo pri prenovi kulturne dediščine.

CARAPACHAY

Veselica, kot je še ni bilo

Veliko priprav, dela, nakupov, skrbi, ... Zakaj? Ker smo pustovali prav na nedeljo, 2. marca, v

domu v Carapachayu. In zakaj toliko priprav? Ker so prvokrat igrali kar trije ansambli: Slovenski instrumentalni ansambel, ki nam je podaril zimzelene melodije, Baires polka, v glavnem z Avsenikovimi skladbami, ter Hrast, ansambel, ki je bil zelo popularen pred 20 leti. Naj omenim, da sta nalašč za to priliko prišla Milan Magister iz Bariloč ter Mihi Klemen iz San Martina de los Andes (potem pa naj rečejo, da Karapa ni važen, a ne?)

Veste, dragi bralci, prvič se je zgodilo pri nas, da je bilo toliko dobrih glasbenikov na odru.

Vreme je res pomagalo (ker smo se z Bogom dogovorili), da je prišlo ogromno ljudi. Vonj po okusni hrani je prepričal obiskovalce, da so si privoščili marsikaj.

Najbolj pa je dišalo iz kuhinje, kjer so požrtvovalne dame ure in ure pripravljale »ta prave« pustne krofe.

Pijače seveda ni zmanjkalo, saj smo bili dobro pripravljene in založeni z vsem potrebnim.

Imeli smo tudi nekaj iger, plesišče je bilo neprestano polno, saj so se ansambli vrstili eden za drugim ter z dobro in razigrano glasbo vabili na ples stare in mlade.

Imeli smo srečo, da je bil med nami naš prijatelj Marko Fink. Za posladek smo torej bili deležni znamenitega glasu tega skromnega, a velikega pevca, ki nas je razveselil s tangom in s tisto lepo slovensko »En starček je živel«. Lahko si predstavljate, kako so mu ploskali.

Ansambli so igrali, glasbeniki so se vrstili (tudi bivši: Frido Klemen, Pavel Erjavec), imeli smo priliko slišati dobre, priložnostne pevke (Helena Žnidar in Veronika Mokorel).

Skratka, bilo je lepo, škoda, da je tako hitro minilo. Če človek pomisli, toliko priprav, pa vse skupaj mine v nekaj urah. Saj res, da je trajalo osem ur, vendar bi želeli še in še....

Že vnaprej ste vsi lepo vabljeni na prihodnjo pustno veselico v Carapachayu, v domu, ki nas iz leta v leto preseneča, vsakokrat z večjim številom glasbenikov. (Če je letos bilo tako, kaj šele pride?)

Preko tega poročila bi se radi zahvalili vsem, ki so pomagali pri pripravi in pospravi plesa, vsem »muzikantom«, gostom, kuharjem in kuharicam, mladini; vsak ve, kaj mu gre ...

Dobri glasbeniki, prijazni ljudje, prijetna družba, okusna hrana in pijača, slovensko vzdušje, lep večer, lepa noč. Kaj bi si želeli več?

Damijan Ahlin

PREDSTAVITEV KNJIGE MIRKA VASLETA

Slovenski znanstveniki - po špansko

V četrtek, 20. marca, je bilo Veleposlaništvo RS v Buenos Airesu zopet središče kulturnega dogodka. Tokrat je šlo za predstavitev nove knjige Mirka Vasleta o Slovenskih znanstvenikih: »Científicos eslovenos a través del tiempo« (v kastiljščini). To ni prvo delo Vasleta, ki je pred leti že bil izdal knjigo o pisateljih, tudi v kastiljskem jeziku.

Med zbiranjem prihajajočih je bilo poskrbljeno za glasbo – na saksofon in kitaro sta igrala Branko Marinič in Daniel Vasle.

Prireditev se je pričela z uvodom Sandre Ayala, napovedovalke pri radijski oddaji »Okence v Slovenijo«, seveda v kastiljščini, jeziku, v katerem je ves večer tudi potekal, glede na število neslovensko govorečih med res številno publiko. Po nekaj besedah veleposlanika Mencina je Lučka Potočnik prebrala uvod h knjigi, delo dr. Katice Cukjati, nato pa je Mirko sam opisal svoje delo in se zahvalil vsem, ki so mu pomagali ali so prispevali k delu, še posebno pa je omenil založbo Mladinska knjiga, dr. Cukjati, g. Ano Ličen, argentinske znan-

stvenike, ki so mu pomagali pri iskanju podatkov, Editorial Baraga in Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za finančno pomoč.

Sledil je, kot običajno, klepet med navzočimi ob kozarčku pijače, medtem ko je Mirko podpisoval knjige, saj jih je marsikdo že nabavil in ga prosil za posvetilo in podpis. Dokler se ne uredi distribucija, je knjigo možno dobiti na veleposlaništvu ali pa telefonsko na 4811 5953 (Ana Ličen), 4657 3288 (Mirko Vasle) ali 4653 1102 (Franci Willenpart).

Rok Fink

SAN JUSTO

Pižama Party pust

Beseda *pust* izhaja verjetno iz besede *mesopust*, ki pomeni opustiti meso, kar v krščanskem okolju storimo štirideset dni pred velikim petkom. V tem liturgičnem času opustimo ne samo mesa, ampak tudi druge reči in dejavnosti, ki so za nas zelo pomembne in nam je brez njih težko; zato nam pomeni velika žrtev.

Dandanes praznujemo po vsem svetu pust pred postom, to je čas, ko storimo vse, kar bomo med postom opustili. Tako slovenska mladina v San Justu vsako leto

pripravi zdravo veselico, ki je namenjena vsem: otrokom, mladim in tudi starejšim. Smisel tega praznovanja je, da vsi skupaj uživamo v zabavni noči in se imamo lepo.

Letos smo imeli Pižama Party, tako da so vsi tisti, ki so želeli, prišli oblečeni v pižame! Res si jih je mnogo upalo!

Pust zahteva veliko premisleka, idej in dela. Že mesec prej smo se vsak teden večkrat dobivali, da bi risali, barvali, strigli, oblikovali ovce, zvezdice, oblačke itd. Udeležba pri pripravi je bila velika. Prav v soboto, 1. marca, zjutraj

je v kuhinji Našega doma tako lepo dišalo po domačih dobrotah, da je bil prostor vedno poln takih, ki bi radi pomagali in, zakaj ne, tudi marsikaj prigriznili! Isti dan zvečer, okoli desete ure, so začele prihajati družine; na razpologo so imele pice, krofe, empanade in kup različnih pijač. Večer je bil

prijeten ob mladostnem zvoku sanhuške skupine KM43, ki je veselo zaigrala in zapela mnogo pesmi, ki so vabile na ples. Ta se je hitro pričel z navdušeno skupino mladih, ki je zaplesala originalno koreografijo skupine Kingston »Cela ulica nori«. Malo pozneje pa je prišlo mnogo mladih iz vseh okrajev. Vzdušje je bilo veselo in pozitivno – ob plesu, pogovoru in smehu in se je vleklo kar do petih zjutraj!

Res je lepo videti, da se lahko majhni, mladi in starejši skupaj zabavamo in ohranjamo navade v zdravem in prijetnem okolju!

H. D.

DANI GRBEC

V vsaki vlogi uživam

27. marec je po vsem svetu svetovni dan gledališča. Mednarodni gledališki inštitut (ITI), ki deluje pod okriljem Unesca, je svetovni dan gledališča razglasil leta 1961. Po vsem svetu se ob tem prazniku vrstijo prireditve, v našem tedniku pa želimo ta dan obeležiti z iskreno besedo zahvale vsem, ki se v naši skupnosti ukvarjajo z gledališčem.

Hvala vam, dragi režiserji, igralci, scenografi, kostumografi, oblikovalci zvoka in luči ter vsi sodelavci, ki s svojim požrtvovalnim delom prispevate k ohranjanju gledališke dejavnosti med nami. Primerno je tudi, da se ob tem prazniku v molitvi spomnimo vseh naših pokojnih režiserjev.

Prav v tej številki je na mestu pogovor, ki je nastal lani septembra, ko je gledališka skupina iz Slovenske vasi gostovala v Slovenskem domu San Martin z igro *Medved*.

Kdaj si začel nastopati?

Hodil sem v Baragovo šolo v Slovenski vasi, kjer smo nastopali na različnih prireditvah, na Alojzijevi in Slomškovi proslavi. Takrat je bila voditeljica šole gospa Zdenka Virant Jan. Pred kratkim sem jo srečal v Lanusu, ko je prišla na obisk iz Bariloča, in mi je povedala, da še naprej pripravlja igre v Bariločah. Kako lepo!

Za igranje sta te navdušila tudi pokojna režiserja Maks Borštnik in Frido Beznik. Pri katerih igrah si z njima igral? Kaj si od njiju pridobil?

Z velikim veseljem sem hodil v Slovensko hišo, kadar sem dobil vabilo za kakšno vlogo. Frido me je večkrat povabil k igranju pri doma-branskih proslavah in tudi pri proslavi Kristusa Kralja. Kako odlično nam je Frido razložil vsak stavek! Zanj je bila vsaka beseda, ki smo jo povedali, pomembna.

Z Maksom pa sem igral majhne vloge v igrah *Češnjev vrt* in *Pri belem konjičku*. Zelo sem užival, ko nam je Maks govoril o igrah in predstavah pa tudi o življenju nasploh.

Mislil, da sta bila ta dva režiserja brez dvoma ne samo učitelja igranja, ampak resnično »učitelja življenja«.

S katerimi režiserji iz Slovenske vasi si že sodeloval?

Sodeloval sem v različnih vlogah pri igrah z Mirjam Goljevšček, Martinom Sušnikom, Markom Palloto in Cirilom Janom. Zanimivo je, da ima vsak svoj način režiranja in vsak je pomemben. Z vsemi štirimi imamo konkretne načrte za skupno pripravo predstav.

Veselite do gledališča te je vodilo v argentinske kroge. Kje si se učil in igral?

Začel sem študirati v Centro Cultural San Martin, kjer smo vadili in se igrali ter improvizirali različne situacije. Potem sem bil celo leto v šoli Pompeya Audiverta, ki predstavlja

bolj poetični in absurдни teater, ne pa realizma. Nadaljeval sem še v šoli Timbre 4, kjer sem spoznal igralce in smo tudi sami pripravili igre klasičnih avtorjev, kot so Pirandello, Čehov, Lorca, in tudi argentinskih pisateljev.

V zadnjih letih si nam odlično odigral kar nekaj glavnih vlog. Nam jih lahko našteješ in poveš, v katero vlogo si se najbolj vživel?

Lansko leto smo igrali igro *Stari in mladi*, kjer sem odigral vlogo očeta Jerneja. To je slovenska igra duhovnika in pisatelja Antona Medveda. Predlanskim pa smo igrali Molierjevo igro *Namišljeni bolnik*. V vsaki vlogi uživam in skušam »igrati se«.

Ali je igra *Medved* tvoj prvenec v režiji?

Enodejanka *Medved* je prva igra, ki sem jo skušal režirati. Poleg tega, kar sem jaz želel, da bi se dogajalo, sem poslušal in bil odprt za predloge igralcev. Seveda sem izbral njihove talente, na primer za glasbo. Kristina Mehle (odigrala vlogo vdove) krasno igra na violino, zato smo dodali ta instrument, čeprav ga Čehov v igri ne omenja.

Zakaj si se odločil za to igro? Kako si prišel do slovenskega prevoda?

To enodejanko sem bral v španščini in zelo sem užival s tem tekstom. Ko je oče pred leti potoval v Slovenijo, sem ga prosil, ali bi mi lahko poiskal to igro v slovenščini. Knjigo je iskal po knjigarnah, a je ni našel. Vseeno je vztrajal. Neka sorodnica je igro dobila v knjižnici in jo fotokopirala. To je bilo zame najlepše darilo iz Slovenije. Oče je umrl lansko leto in zame je bila res velika čast predstaviti to igro. Tako ni ostala v moji knjižnici, ampak so jo lahko spoznali tudi drugi.

Ali je gledališka dejavnost v slovenski skupnosti pomembna? Zakaj?

Zelo pomembna, saj to je »amaterski teater«, v katerega se vložijo veliko ljubezni. V slovenski skupnosti imamo garače, ki ogromno delajo (lektoriranje, izdelava scene, kostumov, zvok, maskiranje) in tako omogočijo, da so predstave na naših odrih odlične.

Ta dejavnost nam pomaga pri ohranjanju slovenskega jezika. Vaditi moramo besedilo, pravilno izgovarjati in naglašati pa še nove besede se naučimo.

Gledališče nas tudi povezuje. Zelo nas veseli, ko nas povabijo in gremo igrat v druge slovenske domove.

Kaj pa načrti za leto 2014?

Sodelovanje pri igri *Zdravnik po sili* (Moliere), ki jo bo režiral Marko Pallota.

Dani, hvala za prijazen pogovor! Radovedni smo, s čim nam boš drugo leto postregel v lastni režiji.

VB

UJETA V OBJEKTIV

Veličastnost slovenskih gora

Slovenci veljamo za zelo velike ljubitelje gora. Lep dokaz tega je tudi 213 fotografij, združenih v fotografsko monografijo Slovenske gore, ki so jih izbrali na natečaju.

Izbor fotografij je vodil Arne Hodalič, monografijo pa dopolnjujejo besedila Lučke Kajfež Bogataj, Marjete Keršič Svetel, Boruta Peršolja, Iztoka Tomazina in Mihe Kovača. Kot poudarjajo v Cankarjevi založbi, monografija ni geografski priročnik, pač pa delo, ki v ospredje postavlja občutenje gora, zato so k fotografijam dodali tudi misli.

Hodalič je povedal, da je v nabor poleg 9.996 fotografij, ki so jih prejeli na natečaj, vključil še fotografije, ki so jih zbirali pred dvema letoma za Veliki atlas Slovenije. Pri fotografijah gora igrajo pomembno vlogo vreme in pojavi, kot so mavrica, strela in meglice. Kot pravi Hodalič, lahko lepe motive v objektiv ujamejo tudi ljubiteljski fotografi, težava pa je po njegovem mnenju v tem, da zaradi teže velikokrat ne nosijo težke fotografske opreme in zato posledično posnetki niso tako

vrhunski. Pri fotografijah je Hodalič pogrešal več osebnega pristopa, slikanja od blizu in akcije, kar je današnji trend.

Pomemben del knjige predstavljajo besedila, ki so tematsko razdeljena po letnih časih. Po besedah Boruta Peršolja, ki je prispeval besedilo k poglavju Poletje, so želeli ljubiteljem gora ponuditi nekaj svežega in drugačnega ter osmisliti slovensko planinsko pot. Vseh gora niso mogli predstaviti, saj je kar 70 odstotkov območja v Sloveniji hribovitega, je pojasnil.

Avtorica besedila za »pomladni del knjige« Marjeta Keršič Svetel je v svojem delu predstavila svoj odnos do gora, ki je po njenih besedah še vedno otroški. Prispevek za jesen je prispevala klimatologinja Kajfež Bogatajeva, za zimo pa zdravnik in gornik Iztok Tomazin.

H knjigi je dodan tudi planinski minidnevnik po slovenskih gorah, v katerega bodo lahko ljubitelji gora vpisovali svoje obiske vrhov.

Spomini na dr. Janka Kralja (3)

Nadaljujemo z objavo pogovora Erike Jazbar s prof. Martinom Krannerjem, ki je bil objavljen v goriškem tedniku *Novi Glas* (letnik XIX, št. 3, 30. januar 2014).

Kako pogoste so bile Vaše poti v Gorico?

Trajale so približno dve leti, in sicer od jeseni leta 1941 do jeseni leta 1943. Do kapitulacije Italije so bili obiski precej redni, vsaj enkrat mesečno. Za časa nemške uprave sem bil samo še enkrat v Gorici. Omeniti moram, da sem bil v tistem času s posredovanjem Kralja vsaj enkrat tudi v Trstu pri časnikiarju Jožetu (Jožetu) Golcu, ki je bil urednik mariborske redakcije Slovenca. V Trstu je deloval ilegalno, imel je radiooddajno postajo, delal je za Vauhnikovo obveščevalno službo, ki je bila povezana z zavezniki. Dobro se spominjam tistega obiska, saj je v Trstu pihala močna burja, od železniške postaje do Golčevega stanovanja v Ulici Rossetti skorajda nisem srečal človeka,

na nevarnih prehodih in na nabrežju so bile napete vrvi, da so se jih ljudje lahko oprijemali, sicer bi jih odpihnilo. Burja je neusmiljeno brila tudi, ko sem se vzpenjal po ulici do Golčevega stanovanja. Hodil sem s težavo, z glave mi je odneslo klobuk, ki se je k sreči ujel v vrata bližnje stavbe in ni odletel.

Po 8. septembru 1943 je postal položaj povsem drugačen zaradi nemških poostrenih nadzorov. In še en vzrok je bil. Ko sem leta 1942 vstopil v Vaško stražo v Devici Mariji v Polju, sem se težje premikal. Kot častnik sem le težko zapuščal postojanko brez vzroka ali celo hodil čez mejo v Italijo, pa čeprav sem imel prepustnico. Spomladi leta 1943 sem bil poklican na italijansko vojaško poveljstvo v Ljubljani na zasli-

šanje. Upravičiti sem moral nekemu kapitanu Arena, zakaj zapuščam postojanko. Kot zanimivost naj omenim, da sem v razgovoru z Areno spoznal, da je antifašist in da simpatizira z zavezniki. Pred vojno je bil ravnatelj gimnazije v Latini, po vojni pa je tam nadaljeval svojo službo na gimnaziji.

V Gorici sem bil še nekaj dni pred kapitulacijo Italije, na dan kapitulacije, 8. septembra, pa sem bil v Polju na poroki moje sestre Marice. Bili smo ravno na poročnem kosilu, ko smo izvedeli, da je Italija kapitulirala. V tistih dneh je vse vrelo, debatirali smo o tem, kako naj nadaljujemo z organizacijo. Oktobra me je poklical domobranski stotnik Berto Ilovkar, ki sem ga poznal še iz Slovenske legije in mi predlagal, da bi vstopil v obveščevalni odsek Slovenskega domobranstva.

Ko ste zadnjič obiskali Kralja, pred 8. septembrom 1943, vam je kaj omenil, da se

bo umaknil v Rim?

Ne, takrat mi še ni nič omenil, da se bo umaknil.

Kdo je bil potem vaš referent v Gorici?

Kolikor vem, po Kraljevem odhodu ni bilo več redne povezave z Gorico. Pod Nemci je bil nadzor poostren, kar je zveze z zavezniki otežilo. Nemci so začeli kmalu slutiti, da mnogi domobranski oficirji sodelujejo z zavezniki. Prišli so zadevi do dna, poleti 1944 je gestapo odkrila povezavo domobrantskih častnikov in civilistov z zavezniško obveščevalno službo. Krivce so zaprli in zveze so bile prekinjene. Med prvimi, in sicer maja 1944, sem bil zaprt tudi jaz, ki sem vodil obveščevalni domobrantski odsek v Grosupljem, in oba moja sodelavca Vinko Mehle in Ignac Ahlin. Pri meni niso pogruntali, da sem imel zvezo z Gorico in s Trstom oz. Golcem.

Kdaj ste izvedeli, da so Nemci odkrili Golca in ostale,

ki so bili povezani z zavezniki in jih zaprli?

Kot sem že omenil, je gestapo poleti 1944 odkrila mrežo zavezniških obveščevalcev v Sloveniji. Že avgusta 1944 je zaprla vodjo uprave dnevnika Slovenec iz Ljubljane inženirja Jožeta Sodjo, ki je bil pomemben vezni člen v zavezniški obveščevalni službi. Zaprt je bil v istem traktu zapora kot jaz in je tudi vedel zame. Ko sem se nekega septembrskega dne 1944 sprehajal na notranjem dvorišču zapora, me je nekdo poklical z nekega okna. Sporočil mi je, da mi bo vrgel neko obvestilo. Res je z okna priletel v kroglico zmečkan papir. Pobral sem ga, razvil in prebral sporočilo. Na njem je pisalo, da je on Jože Sodja, da je gestapo prijela Golca in da naj, če bom zaslišán, zanikam poznanstvo z Golcem in z njim. V zaporu sem ostal še do konca februarja 1945.

(Dalje prihodnjič)

NOVICE IZ SLOVENIJE

ELAN VZTRAJA

Tekme skakalcev so ena redkih priložnosti, da vidimo na kupu toliko Elanovih smučič. Skakalci namreč za razliko od alpskih smučarjev še v lepem številu prisegajo na nekdanjo prestižno znamko. Zaupa ji med drugim tudi slovenski skakalni as Peter Prevc.

NIZOZEMCI KUPILI DVOREC

Znan vipavski gostinec Tomaž Kavčič je nizozemskemu finančnemu holdingu TVPD prodal dvorec Zemono, ki ga je šele konec leta 2012 kupil od ajdovske skupine Mlinotest, v Dnevniku piše Matjaž Polanič. Kdo je novi lastnik dvorca, uradno ni znano, po podatkih Dnevnika pa za njim stoji Studio Moderna oziroma njen ustanovitelj Sandi Češko. TVPD Holdings namreč domuje na istem naslovu kot več nizozemskih podjetij iz Skupine Studio Moderna in si z njimi deli tudi telefonsko centralo, po podatkih iz sodnih registrov pa je med drugim tudi polovični lastnik poljskega Studia Moderna.

HIDROELEKTRARNA BREŽICE

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je posavski družbi Hidroelektrarne na spodnji Savi (HESS) pred dnevi izdalo delno gradbeno dovoljenje za gradnjo jezovne zgradbe hidroelektrarne (HE) Brežice. Z izdajo dovoljenja je izpolnjen še zadnji pogoj za začetek gradnje četrte spodnjesavske hidroelektrarne, so zapisali na spletni strani družbe HESS in dodali, da bo uradno odprtje gradnje 25. marca. Po podatkih direktorja HESS Bogdana Barbiča naj bi naložba v energetski del HE Brežice brez davka stala 118 milijonov evrov, elektrarno pa naj bi predvidoma zgradili v drugi polovici leta 2017.

PO SVETU

KRIM

Rusija je prevzela nadzor nad še enim ukrajinskim vojaškim oporiščem na Krimu. Začasni ukrajinski predsednik Oleksandr Turčinov pa je medtem svoji vojski zaukazal umik s krimskega polotoka. Odločitev o tem je sprejel nacionalni svet za obrambo v Kijevu, po besedah Turčinova pa vključuje tudi umik svojcev vojakov. Rusija je že v soboto razglasila popoln vojaški nadzor nad Krimom, v nedeljo pa je predsednik Vladimir Putin odredil oblikovanje novih upravnih struktur. Ukrajina pa je tudi zmanjšala dobavo električne energije na Krim za 50 odstotkov, zaradi česar so na polotoku uvedli redukcije.

NAPAD V KENIJI

Islamski skrajneži so v nedeljo napadli evangeličansko cerkev v Mombasi v Keniji. Pri tem so štiri osebe umrle, 21 ljudi je ranjenih. V Keniji sicer pogosto prihaja do napadov islamskih skrajnežev, potem ko je država leta 2011 vojaško posredovala na jugu Somalije, da bi izkoreninila tamkajšnjo militantno skupino Al Shabaab, povezano z Al Kaido.

POČITNIŠKI PAKETI

Dnevi, ko so se ljudje sprehodili do turistične agencije in tam rezervirali počitnice, so s prihodom interneta minili. Vse več potrošnikov počitnice rezervira na spletu. Evropski poslanci so na predzadnjem plenarnem zasedanju v Strasbourgu potrdili zakonodajo, ki ureja trženje počitniških paketov in utrjuje pravice potrošnikov na tem področju.

Na spletu rezervirati počitnice je udobno in pogosto občutno ceneje, a mogoče so tudi prevare. Vprašanje je, kako ljudi, ki ne dobijo tistega, za kar so plačali, štiti obstoječa zakonodaja. Evropski poslanci ocenjujejo, da ne dovolj. Direktiva, ki je velja zdaj, je bila namreč sprejeta leta 1990, ko interneta še skorajda ni bilo. Nova zakonodaja, ki so jo evropski poslanci podprli pred kratkim, tako pokriva predvsem rezervacije prek spleta.

SODNI PROCES V EGIPTU

V Egiptu se je začel največji sodni proces v zgodovini države. Na njem sodijo približno 1200 članom Muslimske bratovščine, med njimi tudi vodji tega islamskega gibanja Mohamedu Badieju. Obtoženi so sodelovanja v nasilju avgusta lani, ko so varnostne sile posredovale proti privržencem odstavljene predsednika Mohameda Mursija.

MEDNARODNI DAN VODA

Mednarodna skupnost se vse bolj zaveda, da pomanjkanje vode pelje v družbene nemire, migracije in celo politične konflikte. Vprašanje dostopa do vode je izrednega pomena tudi v državah v razvoju, kjer se soočajo z naraščanjem prebivalstva. Bogastvo vodnih virov predstavlja velik potencial za razvoj Slovenije, a vprašanje je,

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENC V ARGENTINI

Roditeljski sestanek. Začetek novega šolskega leta slovenskega tečaja v vasi je prinesel s seboj tudi obnovitev roditeljskih sestankov. Prvi se je vršil na cvetno nedeljo popoldne v Slovenskem domu. Vršil se je v nekaki obliki »šole za starše«, ki jo je spretno vodil g. Dušan Šušteršič. Navzoči so nehote morali g. Šušteršiču kar med poukom odgovarjati na stavljena vprašanja o temu: Sodelovanje med domom in šolo. V prijetnem razgovoru smo tako uganili marsikatero modro in prišli do prenekaterega zaključka, kako uspešneje izpolniti obstoječe vrzeli. Resnično, takih sestankov si še želimo in (tudi če dežuje!) od vsake družine bi morala priti ali oče ali mati! Velja – za prihodnjici!

Ustanovitev dramskega odseka v Slovenski vasi. Društvo Slovenska vas ima svoj oder že prav od svojega začetka. Svoje prve igre je podal na odru stare lesene dvorane pri cerkvi sv. Jožefa, nakar je nadaljeval in se izpopolnjeval na odru lastne dvorane. V zadnjih letih pa je zanimanje za odrsko udejstvanje med vaščani, zlasti mlajšimi, toliko naraslo, da se je pokazala potreba tudi po večji organizacijski urejenosti. Zato je bil že septembra lanskega leta ustanovljen pripravljalni odbor za ustanovitev posebnega odseka. Pripravljala dela so medtem toliko dozorela, da je bilo mogoče sklicati ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 40 prijateljev našega odra, ki so si na njem izdelali program za letošnjo zimsko sezono in istočasno izvolili svoj prvi redni odbor, ki je sestavljen takole: predsednik Anton Novljan, tajnik France Gerkman, blagajnik Jože Černak in gospodar Darko Berčič. Poleg navedenih so v odboru tudi režiserji. Neposredno po občnem zboru se je pričelo z vajami za igro »Deseti brat«, ki bo največja igra, kar jih je doslej naštudiral ta oder – posrečena izbira tako po svoji narodni vsebini, kakor tudi kot začetno delo bolj organiziranega odra.

Osebnostne novice. Poročila sta se v cerkvi Varstva sv. Jožefa dne 14. marca v Buenos Airesu inž. Franc Bajlec in gdč. Julia Alcira Kruls. Ženin je sin člana Narodnega odbora za Slovenijo in bivšega nar. poslanca dr. Franca Bajleca. Čestitamo!

(Svobodna Slovenija, 26. marca 1964 – št. 13)

ali ga država izkorišča v zadostni meri. Pravica do vode je bila prva evropska državljanska pobuda. Evropska komisija se je v odzivu nanjo zavezala k ukrepanju, a poudarila, da so odločitve o rabi vode v rokah članic povezave. Kot je znano, so pobudniki Bruselj pozvali k trem ukrepom: naj vsem državljanom povezave zagotovi dostop do vode in sanitarnih storitev, naj izključi oskrbo z vodo in upravljanje vodnih virov iz pravil notranjega trga in liberalizacije ter naj okrepi prizadevanja za doseg univerzalnega dostopa do vode in sanitarnih storitev po vsem svetu.

JEDRSKI VRH

V Haagu na Nizozemskem se je v ponedeljek začel dvodnevni vrh o jedrski varnosti, na katerem voditelji več kot 50 držav razpravljajo o preprečevanju grožnje z jedrskim terorizmom po svetu. Pobudo za vrh je dal ameriški predsednik Barack Obama, sodi pa v sklop korakov v smeri njegove vizije o svetu brez jedrskega orožja, ki jo je predstavil leta 2009 v Pragi. Pričakovanja tokratnega vrha so majhna, ker ga je zasenčila ukrajinsko-ruska kriza. Prvi vrh o jedrski varnosti je leta 2010 gostil Washington, drugega pa leta 2012 Seul. Nizozemski gostitelji so med cilje tokratnega vrha uvrstili: zmanjšanje količine jedrskega materiala, zaščita radioaktivnega materiala in krepitev mednarodnega sodelovanja na področju jedrske varnosti.

RESUMEN DE ESTA EDICION

BALANCE DE LA OFICINA PARA ESLOVENOS

El ministro de los eslovenos en el extranjero Gorzad Žmavc expuso en rueda de prensa el 17/03/2014, los logros y las prioridades de la Oficina para los Eslovenos por el Mundo, al cumplirse el primer aniversario del gobierno. Destacó la creación de un órgano de representación de la minoría eslovena en Italia y Austria y el cambio en el sistema de financiación. Asimismo, afirmó que la prioridad seguirá siendo trabajar con los jóvenes. Desde la Oficina se esforzarán en comunicarse regularmente con los eslovenos en el extranjero y en buscar una mayor cooperación entre la economía y la ciencia. El ministro también señaló que ahora se está produciendo un cambio generacional entre los miembros de las asociaciones eslovenas y que el conocimiento activo de la lengua eslovena está disminuyendo, aunque aumenta el interés para aprenderla, por lo que son necesarios docentes capacitados. En relación con los órganos de representación de los eslovenos en el extranjero, el Ministro afirmó que son un elemento de conexión con la patria y que la Oficina desea integrar y coordinar los intereses de los eslovenos en el extranjero con las responsabilidades que tiene la Oficina en el país. (Pág. 1)

EL LIBRO DE LOS CIENTIFICOS ESLOVENOS

El pasado jueves 20 de marzo en las instalaciones de la embajada de Eslovenia en Buenos Aires se realizó la presentación formal del nuevo libro escrito por Mirko Vasle (en castellano), bajo el título Científicos eslovenos a través del tiempo. Tras la presentación y las palabras del embajador Tomaž Mencin, el propio Mirko describió como fue su trabajo de investigación y agradeció a quienes colaboraron para que el libro esté en el mercado. Por el momento es posible conseguir el libro en la Embajada o por los teléfonos que se detallan hacia el final del artículo. (Pág. 3)

DE CARNAVAL

Días antes del ayuno del miércoles de ceniza, el primer día de la Cuaresma, en todo el mundo se festeja el carnaval. Los jóvenes de San Justo preparan cada año una fiesta dirigida a niños, jóvenes y adultos. Este año la temática elegida para el sábado 1º de marzo fue el pijama party. Muchos se animaron y lucieron sus pijamas. ¿Qué ofrecieron? Delicias culinarias, banda en vivo con música que invitaba a bailar, un número musical, y por sobre todas las cosas buena compañía. El domingo 2 de marzo fue el turno de festejar carnaval en el centro esloveno de Carapachay. Por primera vez en 'Carapa' tocaron tres bandas, por lo que la buena música logró que nadie abandonara la pista de baile, salvo para degustar las exquisiteces caseras. Amigos, música en vivo, buena comida y bebida, clima agradable,... la combinación perfecta para que todos pidamos que en 2015 se repita en ambos Centros. (Pág. 3)

EL TEATRO NOS UNE

La UNESCO declaró el 27 de marzo Día Mundial del Teatro. Desde el semanario queremos celebrarlo con un sincero agradecimiento a todos los integrantes de nuestra colectividad que colaboran para cada acto sobre los escenarios eslovenos en la Argentina. En esta oportunidad publicamos una entrevista al actor y director Dani Grbec, que tuvo lugar en septiembre de 2013 cuando el grupo de teatro de Hladnikov dom (Lanús) presentó la obra El oso, en San Martín. Dani comenzó a actuar en el curso de idioma esloveno de los sábados para diversas celebraciones. Ya adolescente acudía con gran placer a las invitaciones de los 'maestros' directores Maks Boršnik y Frido Beznik. La alegría por el teatro lo llevó a estudiar en los círculos argentinos. Con la obra El oso, estrenó su rol de director. Sobre la actividad teatral en la colectividad eslovena destaca la condición amateur y el trabajo y esfuerzo que muchos dedican para que las actuaciones sean de excelencia. Actuar, señala, ayuda a mantener la lengua eslovena, colabora con la correcta pronunciación, amplia el léxico, pero sobre todo sirve de conexión. (Pág. 4)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Franci Znidar / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar in esloveniau@gmail.com. Za Društvo ZS: Franci Znidar / Urednik: Tone Mizerit

Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Urška Makovec, Damijan Ahlin, Rok Fink, Mariana L. Uštar, Ursula Urbančič in Vera Breznikar Podržaj. Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: Zaradi rastočih stroškov in razumljivih ekonomskih težav, še nismo uspeli določiti naročnine za leto 2014. Kakor hitro se bomo s tiskarno dogovorili o predračunu, in videli po višice poštne, bomo objavili cene posameznih kategorij. Medtem pa prosimo naše zveste naročnike, da plačajo »na račun«, kar bodo potem dopolnili. Možno je tudi plačevanje v obrokih. Hvala za razumevanje! Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS. Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM
TURISMO BLED
 EVT Leg. 12618
 Dis. 2089
 de Lucía Bogataj
 Monseñor Marcón 3317 B, San Justo
 Tel. 4441-1264/1265

GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji. Slovenski/Španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI
Dobovšek - odvetniki
 Somellera 5507 - C1439AAO - Capital Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386
 E-mail: estudio@estudiodobovsek.com.ar

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavallo 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com

Dra. Ana C. Farreras de Kocar - SSucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y jueves de 16 a 19 hs. Avellaneda 174 1º Piso /1704) Ramos Mejía, Buenos Aires. e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA
Apetit od torška do vključno sobote od 19. ure naprej. Praznovanja, obletnice, srečanja. Cene ugodne, pristna domača hrana in kvalitetna postrežba. Rezervacije: 4658 4158. Avellaneda 450, Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode
 Slovensko in mednarodno pecivo po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-4073-3495

VERA WINES - VINOTEKA
 Prodaja domačih in uvoženih vin in penin. Poroke, praznovanja, podjetniška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-3941-0078 - info@verawines.com.ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka do petka od 11.30 do 19.30 ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA
PATAGONIA Storitve
 María Cristina Breznikar Rant s.p. Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

VALUTNI TEČAJ V SLOVENJI

25. marca 2014

1 EVRO	1,37 US dolar
1 EVRO	1,51 KAD dolar
1 EVRO	11,15 ARG peso

Brlog igrač

V Muzeju novejšje zgodovine Celje so odprli novo stalno razstavo z naslovom Brlog igrač. Na novi stalni razstavi bo razstavljenih več kot 400 igrač.

Predstavljene bodo doma narejene in kupljene igrače, igrače, s katerimi so se igrali otroci na vasi ali v mestu, igrače kot pomanjšani delovni pripomočki iz vsakdanjega življenja odraslih, igrače in igre različnih slovenskih

pokrajini. Posebni sklopi bodo namenjeni fantovskim in dekliškim igračem, medvedkom kot eni najprijaznejših otroških igračk, različnim družabnim igram in igračem, s katerimi se igrajo otroci v bolj oddaljenih krajih sveta. Celotno postavitev bodo dopolnjevali pester program aktivnosti, otroška pisarna in gledališče.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča

24. marca je na Bizeljskem razveselil družino Davida Špeljaka in Gabrijele roj. Qualizza drugorojenec, ki bo krščen na ime Santiago. **Srečnim staršem iskreno čestitamo!**

Poroki

V nedeljo, 2. marca sta se v Cerkvu San Lorenzo Mártir, v Salti, poročila **Candelaria Michel Torino** in **Aleksander Grohar**. Poročil ju je p. Osvaldo Milano. Somaševal je g. Igor Grohar.

V Floridi, v cerkvi Santa Teresita del Niño Jesús, sta se poročila **Damian Andres Omahna** in **Marina Angeles Benavides**.

Novoporočencem želimo vso srečo!

Smrt

V Banfieldu je umrla **Jožica Štancer Rot** (83). Naj počiva v miru!

Uradne ure za stranke v Slovenski hiši (atención al público)

V pisarnah v Slovenski hiši (Zedinjena Slovenija, Dušnopastirska pisarna, Svobodna Slovenija) smo na razpolago rojakom:

ponedeljek, sredo in petek, od 12. do 18. ure.
 Hvala za razumevanje!

RINCON DE MI PATRIA

Asociación Civil sin Fines de lucro Matricula 19197 Legajo 1/95350

CONVOCATORIA

Asamblea General Ordinaria

El día 6 de abril de 2014 a las 10.30 hs. en la sede de la Asociación Civil sin fines de lucro "RINCON DE MI PATRIA" con domicilio social en la calle Ramón Carrillo 2362/66 de la Ciudad de San Martín partido de Gral. San Martín Pcia. de Buenos Aires a efectos de tratar el siguiente orden del día:

1. Apertura de la sesión por el señor Presidente.
2. Elección de dos asambleístas para firmar el acta de la asamblea junto con el Presidente y Secretaria.
3. Informe de la señora secretaria.
4. Informe del señor tesorero, lectura y consideración de la memoria, balance general, inventario, cuentas de gastos y recursos y lectura del dictamen del órgano de fiscalización del ejercicio cerrado el 31 de diciembre de 2013
5. Aprobación del Balance Económico 2013.

Daniel Žagar
 Presidente

Monica Verbic
 Secretaria

V Rigi tudi slovenska likovna dela

Na mednarodni razstavi z naslovom »1914«, ki jo je v sklopu letošnje evropske prestolnice kulture organiziral latvijski narodni muzej umetnosti v Rigi, sodeluje tudi Galerija Božidarja Jakca, ki je za razstavo izbrala šest umetnin slovenskih avtorjev.

Namen projekta »1914« je ob stoletnici izbruh prve svetovne vojne postaviti dokumentarno gradivo ob likovna dela na temo vojne kot ene referenčnih točk v zgodovinskem, socialnem in kulturnem razvoju Evrope 20. stoletja.

Galerija Božidarja Jakca je kot partnerica pri projektu za razstavo iz lastnih zbirk izbrala dve sliki Franceta Kralja – »Smrt genija« in »Magdaleno« in delo Toneta Kralja »Na razvalinah«. Iz Muzeja novejšje zgodovine Slovenije so si izposodili delo Frana Tratnika »Begunci III.«, iz Narodne galerije pa delo Ivana Vavpotiča »Možje s fesi se vozijo na fronto«. Njegovega »Kranjskega Janeza« so si izposodili iz zasebne zbirke. Dela so nastala na podlagi izkušnje v vojni umetnika kot očitca, kar je tema razstave, so sporočili iz galerije.

Na razstavi, ki bo v Rigi odprta vse do 20. aprila, sodeluje 11 držav, poleg Slovenije še Češka, Estonija, Finska, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Poljska, Slovaška in Srbija.

Digitalno listanje po Trubarjevih knjigah

V mestnem arhivu v Memmingenu so ob dnevu arhivov izpolnili obljubo in v digitalni obliki objavili tri dela Primoža Trubarja - Katekizem, Artikule in pred nedavnim najden drugi izvod Cerkovne ordninge.

Gre za drugi, najstarejši ohranjen izvod Trubarjeve Cerkovne ordninge, prvega so hranili v dresdenski knjižnici, a je bil med drugo svetovno vojno uničen. Do odkritja v arhivu v nemškem mestu je za edinega ohranjenega veljal izvod, ki ga hranijo v Vatikanu in ga je leta 1971 odkril Jože Markuža.

Digitalna objava zdaj strokovnjakom omogoča neposreden vpogled v eno izmed najpomembnejših originalnih knjižnih izdaj v slovenskem jeziku. Cerkovno ordningo je oktobra lani po naključju odkril raziskovalec zgodovinskih pravnih dokumentov Ulrich Dieter Oppitz.

Trubarjeva Cerkovna ordninga, knjiga o evangeličanskem nauku in cerkvenem redu, ki obravnava osnovna vprašanja teologije, bogoslužja, cerkvene organizacije, evangeličanskega prava in šolstva, je izšla septembra leta 1564 v Tübingenu. Izid dela, ki velja za prvi cerkveni red protestantov v avstrijskih deželah, so spremljale številne ovire, izšlo pa je v od 300 do 400 izvodih. Po vsebini sodi med najpomembnejša avtorska dela slovenske reformacije, lahko bi jo imenovali tudi prvi pravni spomenik v slovenskem jeziku.

OBVESTILA

SOBOTA, 29. marca:

Mladi stik vabi na srečanje od 14. do 19. ure na Pristavi v Castelarju.

NEDELJA, 30. marca:

V Našem domu v San Justu občni zbor.

V Hladnikovem domu nadaljevanje občnega zbora Društva Slovenska vas, točno ob 10.30 uri.

SOBOTA, 5. aprila:

Redni pouk na SSTRMB, ob 15. v Slovenski hiši

NEDELJA, 6. aprila:

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu, ob 10.30.

... v nebesih bom doma ...

Žalostni sporočamo, da nas je 14. decembra proti večeru, za vedno zapustil in šel počivat naš oki, stari oka, stric, nečak, gospod

Marjan Indihar

Posebno se zahvaljujemo g. dr. Juretu Rodetu za obiske med boleznijo, molitve ob krsti na dan slovesnosti svoje zlate maše; enako molivkam rožnega venca ter duhovnikom, ki so ga obiskovali ali molili zanj ob krsti: salez. Santiago Herr, p. Alejandro, p. Enrique ter zvestim dušam, ki so nam stale ob strani v dolgem času bolezni.

Naš dragi mož in oka počiva in čaka vstajenja na pokopališču Jardin del Campanario.

Žaljuoči:

žena **Jelka Pucko**;
 sin **Marjan** in žena **Gisela**;
 hčerki **Erika** in **Veronika** ter mož **Hernan**;
 vnuki: **Mati**, **Veki**, **Pili** in **Juli**;
 sestra **Anica**;
 brata **Vlado** in **Stanko** z družinama
 ter ostalo sorodstvo.

San Justo, Charlottesvielle, Los Angeles, Ljubljana.

Pojasnilo

Osmrtnica, ki jo objavljamo na tej strani, je bila namenjena v objavo že meseca januarja. Zaradi težav z elektronsko pošto se je izgubila oziroma založila. Z dovoljenjem sorodnikov jo objavljamo sedaj. Prizadete prosimo razumevanja.

Uredništvo